

Dosarul nr. 3ra-948/21

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani (jud. O. Ionașcu)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Bostan, V. Negru, Gr. Dașchevici)

ÎNCHEIERE

10 noiembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca - Doneva
Aliona Miron
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului depus de Vitalie Zama, în interesele lui Constantin Grigoriță,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Constantin Grigoriță împotriva Președintelui Republicii Moldova, Igor Dodon și Aparatului Președintelui Republicii Moldova, cu privire la constatarea încălcării dreptului de acces la informație,

împotriva deciziei din 18 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 29 august 2017, Constantin Grigoriță a depus în Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, cerere de chemare în judecată împotriva Președintelui Republicii Moldova, Igor Dodon, cu privire la constatarea încălcării dreptului de acces la informație.

Ulterior, la 08 septembrie 2017 Constantin Grigoriță a mai depus, în Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani o cerere de chemare în judecată împotriva Aparatului Președintelui Republicii Moldova, cu privire la apărarea dreptului de acces la informație.

Prin încheierea din 11 ianuarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, s-a dispus conexarea cauzelor menționate.

În motivarea acțiunii reclamantului a invocat că, este jurnalist, foto-reporter și membru al Asociației Obștești „Asociația Presei Independente”.

La 24 iulie 2017, prin intermediul poștei electronice, a expediat demers către Președinția Republicii Moldova, solicitând să fie acreditată participarea sa la dialogul dintre Președintele Republicii Moldova cu reprezentanții mass-media din 26 iulie 2017, însă până în prezent Președinția nu a răspuns la solicitarea sa.

Prin răspunsul din 09 august 2017 al Aparatului Președintelui, a fost informat că prezența sa a fost imposibilă la eveniment, deoarece în registrul instituției nu a

fost consemnată o atare solicitare. Având în vedere că acreditarea reprezintă o formă de fluidizare și de intermediere, în scopul informării cetățenilor și a mijloacelor de informare în masă, reclamantul a indicat că prin refuzul acreditării i-au fost încălcate nu numai drepturile sale, ci și dreptul constituțional al cetățenilor la informare activă, veridică și la timp asupra chestiunilor de interes public.

În drept, a invocat prevederile art. 34 și art. 53 din Constituția Republicii Moldova, art. 1, art. 3, art. 21 din Legea presei nr. 243 din 26 octombrie 1994, art. 10, art. 11, art. 19, art. 23, art. 24 din Legea privind accesul la informație, art. 3, art. 5, art. 6 lit. c), art.16, art. 25 din Legea contenciosului administrativ.

Reclamantul a solicitat constatarea încălcării dreptului său de acces la informație prin refuzul acreditării participării la dialogul dintre Președintele Republicii Moldova cu reprezentanții mass-media din 26 iulie 2017.

Prin hotărârea din 24 iulie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, acțiunea a fost respinsă, ca neîntemeiată (f. d. 133).

La 03 august 2018, Constantin Grigoriță a depus apel împotriva hotărârii din 24 iulie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, solicitând casarea hotărârii primei instanțe și pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii (f. d. 135).

Prin decizia din 18 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea de apel depusă de Constantin Grigoriță și menținută hotărârea din 24 iulie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani.

Instanța de apel a conchis că prima instanța a ajuns la concluzie corectă că pretențiile reclamantului nu cad sub incidența Legii nr. 982 din 11 mai 2000 privind accesul la informație. Or, art. 21 din Legea presei nr. 243 din 26 octombrie 1994, reglementează procedura de acreditare și condițiile în care aceasta urmează să se realizeze și care indică că, jurnaliștii străini sunt acreditați în Republica Moldova de Ministerul Afacerilor Externe în baza cererilor prezentate de către publicațiile periodice, agențiile de presă și de alte organizații interesate, conform regulamentului aprobat de Guvern. Publicațiile periodice și agențiile de presă pot acredita în modul stabilit jurnaliști pe lângă autoritățile publice, precum și la manifestații artistice și sportive.

Curtea de Apel Chișinău a statuat că jurnalistul nu urmează să se adreseze direct și nemijlocit către autoritatea publică pentru acreditare, ci prin intermediul publicației periodice și al agenției de presă a cărui membru/angajat este.

Instanța de apel a stabilit că prima instanță corect a reținut ca întemeiată obiecția formulată de pârât, referitor la faptul că solicitarea din 24 iulie 2017, expediată de către reclamant la adresa electronică presa@prm.md, nu corespunde rigorilor legii, aceasta fiind depusă de către o persoană fizică, iar la scrisoarea electronică nefiind anexat nici un act care să dovedească apartenența reclamantului la o anumită entitate juridică cu drept de a solicita acreditarea, fapt ce denotă că Constantin Grigoriță nu s-a identificat corect.

Curtea de Apel Chișinău a concluzionat că alegațiile reclamantului referitoare la faptul că i-ar fi fost îngrădit dreptul de acces la informație, sunt nefondate și pasibile de a fi respinse, deoarece prin scrisoarea din 24 iulie 2017, Constantin Grigoriță nu a manifestat dorința de a-i fi pusă la dispoziție o oarecare informație (potrivit sensului atribuit de lege acestei noțiuni), ci a solicitat acreditarea sa pentru

participarea la dialogul între Președintele Republicii Moldova și reprezentanții mass-media.

La 19 mai 2021, avocatul Vitalie Zama, în interesele lui Constantin Grigoriță, a depus cerere de recurs motivată împotriva deciziei din 18 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei hotărâri noi privind admiterea cererii de chemare în judecată.

În argumentarea cererii de recurs cu reiterarea motivelor de fapt și de drept anterior expuse, recurentul a invocat că nu este de acord cu decizia contestată, deoarece instanțele ierarhic inferioare la adoptarea acestora nu au constatat și elucidat pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzei, au aplicat eronat normele de drept material și procedural.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018, a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova, care în conformitate cu art. 257 alin. (1) Cod administrativ a intrat în vigoare la 1 aprilie 2019, iar potrivit alin. (2), la data intrării în vigoare a prezentului cod, Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000 a fost abrogată.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Din sensul normei de drept enunțate urmează că, legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

Respectiv, procedura de contencios administrativ dedusă judecătii în prezenta speță în partea procedurală urmează a fi judecată prin prisma dispozițiilor Codului administrativ, aprobat prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 18 mai 2021.

Prin urmare, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ menționează că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a depus recursul motivat la 19 mai 2021, în termenul prevăzut de art. 245 din Codul administrativ.

La 20 septembrie 2021 și 28 septembrie 2021, prin intermediul oficiului poștal, în adresa intimaților Președintele Republicii Moldova, Igor Dodon și Aparatul Președintelui Republicii Moldova le-a fost expediată copia recursului depus de avocatul Vitalie Zama, în interesele lui Constantin Grigoriță, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței.

Până la examinarea admisibilității recursului, intimații Președintele Republicii Moldova, Igor Dodon și Aparatul Președintelui Republicii Moldova nu și-au valorificat drepturile sale procedurale și nu au depus referință asupra recursului

Studiind materialele dosarului, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele motive.

Prin prisma art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, în acord cu alin. (2) din art. 246 Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f). Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, instanța de recurs reține că din Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopat al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate, într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept. Instanța de recurs reține că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus.

Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ.

În context, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ.

Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise (Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de avocatul Vitalie Zama, în interesele lui Constantin Grigoriță.

În conformitate cu prevederile art. art. 230, 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul depus de avocatul Vitalie Zama, în interesele lui Constantin Grigoriță, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
Judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Aliona Miron

Nicolae Craiu